

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Triplici conclusione difficultas proposita resolvitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

Arari visionis beatificæ possibilitatem; illa tamen supposita, demonstratione Theologicâ, ejus possibilitatem posse ostendi.

Prima pars hujus corollarij patet ex dictis. Nam adhuc revelatione suppositâ, non potest naturalis ratio nisi causâ & effectus naturales cognoscere: At ex illis nequit evidenter cognosci possibilitas visionis beatæ, ut supra ostensum est: Ergo etiam revelatione suppositâ, ratione naturali demonstrari nequit.

Quod verò Theologicè demonstrari possit, etiam constat, nam hæc demonstratio Theologica est: Propensio innata, sive naturæ sit, sive gratiæ, ad impossibile terminari nequit: At homo habituali gratiâ præditus, propensione innatâ, non naturæ, sed gratiæ, in supernaturalem beatitudinem tendit: Ergo illa est possibilis. In qua demonstratione Major est nota lumine naturali, Minor verò est de fide, cum gratiæ habitus secundum fidem, sit semen gloriæ, & fons aquæ salientis in vitam æternam, seu in illam connaturaliter tendens: Ergo conclusio quæ ex illis præmissis per bonam consequentiam inferitur, Theologica est.

ARTICVLVS V.

Qualis sit appetitus hominis viatoris, ad claram Dei visionem?

§. I.

Quibusdam præmissis, referuntur sententiæ.

81. Notandum primò ex D. Thoma 1. parte quæst. 19. art. 1. duplicem dari appetitum, unum innatum, alterum elicited. Primus est inclinatio seu propensio ab Authore naturæ indita, quâ unaquæque res, absque ulla cognitione, in suum bonum connaturale est propensa: qualis est propensio gravis in centrum, & levis in locum sursum. Secundus verò, qui propriè rationem appetitûs habet, est actus appetendi, quo res fertur in bonum cognitum sub ratione boni; & ita procedit à speciali quadam potentia, scilicet ab appetitu sensitivo, vel rationali, quorum unus fertur in bonum sensibile, alter verò in bonum ut sic.

82. Notandum secundò, Appetitum elicited adhuc duplicem esse: unum efficacem & absolutum, inferentem executionem mediorum necessariam ad assecutionem boni concupiti: alium inefficacem seu conditionatum, qui dictam executionem mediorum non infert, & velleitas quædam appellari solet. Prior significatur per verbum *volo*, posterior per verbum *vellem*: ille fertur in rem solùm possibilem haberi, iste verò etiam ad impossibilia se extendit.

83. Notandum tertio, Appetitum elicited alium esse necessarium quoad specificationem & exercitium simul, ut in brutis circa bonum conveniens apprehensum, & in beatis circa Deum clarè visum: alium verò esse necessarium tantùm quoad specificationem, qualis est actus appetendi beatitudinem in communi; nam licet homo naturaliter inclinetur ad bonum seu beatitudinem in communi, non necessitatur tamen ad eliciendos semper actus amoris circa hujusmodi bonum, sed interdum eos suspendere potest. His præmissis.

84. Difficultas & controversia est inter Theologos,

A quonam appetitu feratur homo in claram Dei visionem? Scotus enim in 4. dist. 49. quæst. 10. Durandus ibidem quæst. 8. & Valentia 1. 2. quæst. 7. art. 8. disp. 1. puncto 1. docent in natura intellectuali, secundùm se considerata, esse appetitum innatum ad claram Dei visionem, prout est in se trinus & unus. Vazquez autem 1. 2. disp. 22. Suarez libro 2. de attrib. negat. cap. 7. num. 10. & 11. & alij ex recentioribus volunt esse in natura intellectuali appetitum, non quidem innatum, sed elicited, saltem conditionatum & inefficacem, necessarium tamen quoad specificationem, ad eandem Dei visionem, prout est in se trinus & unus, sive prout est Author tam naturæ quam gratiæ. Pro resolutione, sit

§. II.

Triplici conclusione difficultas propostæ resolvitur.

Dico primò: Non datur in homine secundùm se considerato, seu fide & gratiâ destituto, appetitus innatus ad claram Dei visionem. 85.

Probatur primò: Appetitus innatus (ut in 1. notabili diximus) est pondus quoddam naturæ in bonum sibi connaturaliter debitum: Atqui in homine secundùm se considerato, nullum datur pondus naturæ, sed duntaxat potentia obedientialis, ad claram Dei visionem, cum illa non sit connaturaliter ei debita, sed superexcedens & improporcionata viribus ejus naturalibus, ut ex supra dictis patet: Ergo non datur in homine secundùm se considerato, seu fide & gratiâ destituto, appetitus innatus ad visionem beatificam. Unde D. Thomas in 4. dist. 49. quæst. 1. art. 3. quæstiunc. 3. *Quantis ex naturali inclinatione voluntas feratur in beatitudinem, secundùm communem rationem, tamen quod feratur in beatitudinem talem vel talem, non est ex inclinatione naturæ, sed per discretionem rationis quâ advenit in hoc vel in illo summum bonum hominis constare.*

D Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: 86. Appetitus innatus est à Deo ut Authore naturæ, & infundente formam naturalem: Sed appetitus visionis claræ Dei, non potest esse ab Authore naturæ: Ergo non potest dari appetitus innatus ad illam. Major patet, Minor probatur primò. Appetitus à Deo ut Authore naturæ inditus, solùm tendit in Deum ut finem naturalem, nam ut communiter dicitur, *juxta ordinem agentium, est ordo finium*: Atqui Deus, ut clarè visus, non est finis naturalis, sed supernaturalis: Ergo appetitus visionis claræ Dei non potest esse à Deo ut Authore naturæ, sed solùm ut largitore gratiæ & aliorum donorum supernaturalium.

E Secundò eadem Minor suadet: Author naturæ non dat appetitum quem non possit explere: Sed Deus ut Author naturæ, non potest explere aut quietare appetitum visionis beatificæ: Ergo nec illum tribuere. Minor patet, natura enim, sive potius Author naturæ, nihil facit frustra: faceret autem aliquid frustra, si daret appetitum ad aliquid ad quod non posset perducere. Unde Aristoteles 2. de celo, textu 3. docet quod si natura dedisset cælis inclinationem ad motum progressivum, dedisset etiam instrumenta ad talem motum; quod etiam alibi asserit de quibusdam animalibus imperfectis, quibus natura talia instrumenta denegavit. Minor etiam non est minus evidens: Tum quia visio beatificæ, cum sit

omnino supernaturalis, est extra sphaeram totius naturæ, imò & ipsius Authoris naturæ, considerari præcisè ut talis; sic enim ad effectus naturales coarctatur. Tum etiam, quia ille non potest perducere ad aliquem finem, qui non potest dare media necessaria ad acquisitionem ipsius: Deus autem, ut Author naturæ, non potest tribuere media necessaria ad visionem beatam, cum illa sint entitativè supernaturalia, nimirum gratia, fides, spes, charitas, & lumen gloria: Ergo &c.

38. Dico secundò: Ex viribus naturæ non datur in homine appetitus elicitus, & efficax ad claram Dei visionem.

Probatum primò: Omnis appetitus elicitus fundatur in aliqua cognitione, unde communiter dicitur, *nihil volitum quin præcognitum*: Sed naturali lumine rationis, visio beatifica non potest cognosci ut possibilis, sicut antea demonstravimus, nec Deus ut Author gratiæ, & gloria, sed tantum ut Author naturæ: Ergo quamvis ex cognitione naturali creaturarum, sequatur in nobis desiderium naturale videndi primam causam, quatenus prima causa naturalis est, non tamen cognoscendi Deum ut est in se, & videndi divinam essentiam.

39. Confirmatur & magis illustratur hæc ratio, Circa objectum ut apparet impossibile, seu nondum apparet ut possibile, nullus appetitus efficax fundari potest, ut ex se constat: Ergo cum homo ex viribus naturæ, possibilitatem visionis Dei ut est in se apprehendere non possit, ut ostendimus articulo præcedenti, non potest ex viribus naturæ illam appetere, appetitu elicto efficaci.

90. Probatum secundò: Si posset appeti naturaliter divinæ essentia visio, desiderio absolutò, & efficaci, posset etiam appeti naturaliter media, sine quibus finis ille haberi nequit, id est auxilia divinæ gratiæ: Sed hoc Pelagianum est, nam D. Augustinus de corrept. & gratia cap. 1. docet, quod desiderium quò desideramus gratiam, ex gratia est; & D. Prosper contra Collatorem cap. 8. illum redarguit, eò quod dixerit hominem suis viribus posse desiderare animæ sanitatem: Ergo &c.

Probatum tertio: In homine respectu visionis divinæ essentia, solum est capacitas seu potentia obedientialis: Sed hæc non sufficit ad eliciendum actum desiderij efficacem & absolutum; nam aliàs simili actu desiderarem omnia quæ Deus suâ potentia absolutè in nobis potest efficere, quod absurdum est: Ergo homo non potest naturaliter desiderio absolutò appetere visionem beatificam.

91. Denique suaderi potest conclusio ratione fundamentali. Appetitus elicitus efficax, est ille qui fertur in bonum, propriis viribus, & ex vi illius desiderij consequibile: Sed visionem beatam non possumus assequi viribus naturæ, ut est certum de fide: Beatitudo enim perfecta, quæ in tali visione consistit, est finis supernaturalis hominis, ad quem ordinatur ex divina gratia: ut in pluribus Conciliis definitum est contra Pelagianos: Ergo ex viribus naturæ non datur in homine appetitus elicitus & efficax ad claram Dei visionem. Quod ut fiat evidentius, & hæc veritas, quæ est præcipuum disputationis de gratia fundamentum, magis declaretur.

92. Observandum est primò cum D. Thoma 1. 2. quæst. 109. art. 2. necessitatem gratiæ in nobis, ex duplici potissimum capite peti. Primò ex infirmitate naturæ per peccatum originale corruptæ. Secundò ex elevatione objecti, & actus

A supernaturalis, supra potentias naturales animæ: Prima ratio necessitatis, non habuit locum in Angelis in statu viæ, nec in primis parentibus in statu innocentia, sed tantum secunda: utraque verò locum habet in hominibus in statu naturæ lapsæ: ut in Tractatu de voluntate Dei fusè exponemus.

Secundò observandum est, in quolibet ordine rerum tria reperiri, nempe substantiam, seu naturam rei, finem ipsius, & inclinationem ad illum. Nam Angeli natura v. g. per hoc explicatur, quòd sit aptus intelligere omne ens ad modum suæ substantiæ. Finis ipsius, est cognitio Dei perfectissima, ut relucet in creaturis & accomodatam modo essendi illius. Voluntas est inclinatio tendens ad illum finem. In ordine autem supernaturali, visio beata tenet locum finis, gratia locum substantiæ, charitas est inclinatio ad illum finem. Quare sine charitate nullus potest tendere efficaciter ad gloriam, & visionem beatificam, nec illum promereri, & idcirco charitas dicitur esse principium & radix meriti vitæ æternæ. Cum ergo ex viribus naturæ non possit elici actus charitatis, non potest in natura esse appetitus elicitus efficax respectu visionis beatificæ.

Dico tertio: Quamvis ex viribus naturæ, possit dari appetitus inefficax & conditionatus claræ Dei visionis, ille tamen non est necessarius quoad specificationem.

C Prima pars patet, tum in hæreticis & peccatoribus, hoc modo beatitudinem supernaturalem & claram Dei visionem desiderantibus: tum ex discrimine quod inter appetitum efficacem & inefficacem reperitur: ille enim fertur in bonum ut actu assequibile, & per media obtinendum; iste verò fertur in bonitatem rei absolutè & nudè consideratam: unde appetitu inefficaci & conditionato impossibilia appeti possunt, sicut plures appetunt semper vivere, habere divitias infinitas, & alia hujusmodi.

Secunda verò pars, quam negant Vazquez & Suarez, ratione fundamentali suadet. Ut aliquid necessariò appetamus, requiritur quòd evidenter cognoscamus in eo consistere veram & adequatam rationem beatitudinis & summi boni, & non sufficit quòd in eo absolutè loquendo reperitur ratio summi boni & veræ beatitudinis: Sed ex viribus naturæ non cognoscitur clarè & evidenter rationem summi boni & veræ beatitudinis, in sola Dei visione consistere: Ergo illam non appetimus necessariò quoad specificationem. Major patet, quamvis enim in solo Deo reperitur ratio summi boni, & tota nostra beatitudo, Deus tamen non amatur necessariò ab hominibus, etiam necessitate quoad specificationem, cum plures eum odio habeant. Minor verò patet ex dictis art. præcedenti, ubi ostendimus ex viribus naturæ non posse cognosci possibilitatem visionis beatæ; ex quibus a fortiori constat, non posse cognosci ex viribus naturæ, rationem summi boni & veræ beatitudinis, in Dei visione consistere.

E Confirmatur: Quod appetimus necessariò necessitate quoad specificationem, appetitur ab omnibus hominibus, ut patet de bono ut sic, & de beatitudine in communi: Sed non omnes appetunt immediatè claram Dei visionem: Ergo illam non appetimus necessariò quoad specificationem. Major patet, Minor probatur. Illi non appetunt visionem claram Dei, qui negant ejus possibilitatem: Sed plures non solum ex Ethni-

Disp. 8.
art. 7.

94.

95.

96.

97.

128
 cis, Atheis, aut Hæreticis, de quibus supra, sed etiam, ut vult Vazquez, multi ex Ss. Patribus, possibilitatem visionis Dei negarunt: Ergo saltem illi eam necessario non appetebant. Dixi *necessario*, quamvis enim appetitu inefficaci appetere possimus quæ nobis apparent impossibilia, nihil tamen impossibile, cognitum ut tale, appetitur appetitu elicto, necessario quoad specificationem, tamen si ille appetitus sit solum conditionatus.

§. III.

Solvuntur objectiones.

98. **O**bjicies primò contra primam conclusionem: D. Thomas hic art. 1. dicit: *Inest homini naturale desiderium cognoscendi causam, cum intuetur effectum*. Ex quo infert, quod si intellectus creatus, non posset ad visionem primæ causæ pervenire, remaneret inane desiderium naturæ: Ergo ex D. Thoma inest homini naturalis appetitus ad visionem beatificam. Neque dici potest, S. Doctorem ibi loqui de appetitu elicto inefficaci ad visionem beatificam, quem diximus hominem posse habere sine auxilio gratiæ. Ibi enim intendit demonstrare possibilitatem visionis beatæ, ex naturali desiderio quod habet homo videndi causam, cum intuetur effectum: si autem per tale desiderium intelligeret appetitum elictum, inefficacem, & conditionatum, hæc ratio non concluderet: quia appetitus elictus, inefficax, & conditionatus, versari potest circa impossibilia, ut supra diximus: Ergo &c.

99. **R**espondeo approbando responsonem datam: cum enim D. Thomas ibi loquatur de appetitu videndi Deum, qui excitatur in nobis, visis Dei operibus, qui proinde oritur ex aliqua cognitione præsupposita, manifestum est illum non loqui de appetitu innato, qui nullam præsupponit cognitionem, sed est aliquod veluti pondus naturæ inclinantis ad aliquod bonum, sed de elicto, qui in aliqua prævia cognitione fundatur.

Ad instantiam in contrarium, in primis dici potest, rationem D. Thomæ non esse demonstrativam, sed probabilem tantum congruentiam, quia cum mysteria nostræ fidei, inter quæ visio beatifica numeratur, lumen naturale intellectus transcendat, non possunt evidenti ratione demonstrari, sed probabili tantum congruentiâ suaderi. Hoc pacto idem S. Doctor infra quæst. 27. Verbi divini processionem probabiliter ostendit, ex eo quod omne intelligens producit in se verbum, & conceptionem rei intellectæ. Et 3. part. quæst. 1. art. 1. probat Incarnationem Verbi Divini, ex ratione summi boni, cui connaturale est summo modo se communicare, & resurrectionem, ex inclinatione animæ ad corpus.

Secundò dicere possumus cum Ferrariensi, quòd quando D. Thomas dicit, visis effectibus Dei, exurgere in nobis desiderium naturale videndi causam, non intendit esse in nobis desiderium videndi Deum, ortum ex viribus naturæ; sed quòd sit in nobis desiderium videndi Deum, connaturale, & proportionatum cognitioni quam de illo habemus. Unde cum per lumen naturale intellectus, illum cognoscamus valde imperfectè, & tantum ut Authorem naturæ, ex illo in nobis exurgit desiderium quoddam imperfectum, illum cognoscendi, & videndi ut Authorem naturalem, & quantum ad illa prædicata, & attributa quæ in creaturis relucet. E contra verò, cum per fidem illum perfectè, ut Authorem gratiæ & gloriæ cog-

A noscamus, ex tali cognitione supernaturali, oritur in nobis desiderium supernaturale, & tali cognitioni proportionatum, videndi illum ut est in se.

Objicies secundo: Qualibet potentia habet appetitum innatum in suum objectum, cum ab illo recipiat totum suum esse, & suam specificationem & perfectionem: Sed Deus clarè visus continetur sub objecto intellectus creati: Ergo connaturaliter in eum inclinatur.

Confirmatur: Qualibet natura creata habet appetitum innatum ad proprium finem & centrum: sicut ignis ad locum sursum, & lapis ad locum deorsum; unde non quiescit, donec ad illum pervenerit: Sed Deus clarè visus, est finis creaturæ intellectualis, & proprium illius centrum; unde non quiescit, donec ad illum pervenerit: juxta illud Augustini 1. Confess. cap. 1. *Fecisti nos Domine ad te, inquietum est cor nostrum donec requiescat in te*: Ergo &c.

Ad objectionem respondeo, distinguendo Majorem. Qualibet potentia habet appetitum innatum ad suum objectum, connaturale, & proportionatum, concedo: Excedens, & improporionatum, nego. Similiter distinguo Minorem: Deus clarè visus continetur sub objecto intellectus creati connaturali & proportionato, nego: improporionato & excedente, concedo. Solutio constat ex supra dictis.

Ad confirmationem similiter dicendum est, quamlibet naturam creatam habere appetitum ad proprium finem, si talis finis sit connaturalis, eique connaturaliter debitus; secus autem, si fit supernaturalis, & ad illum gratiâ Dei voluntate, & ordinatione, elevata. Visio autem beatifica non est finis naturalis hominis, nec ei connaturaliter debitus, sed supernaturalis, & ad illum summâ Dei bonitate, & gratiâ beneficentiâ ordinatus. Unde si homo fuisset conditus in statu naturæ puræ, non habuisset pro ultimo fine claræ Dei visionem, sed tantum cognitionem quædam abstractivam Dei, ut Authoris naturæ, quam habuisset per species creaturarum, ut dicemus in Tractatu de statibus humanæ naturæ.

Objicies tertio contra tertiâ conclusionem: In Deo clarè viso nulla potest appetere ratio mali: Ergo cum homo non possit odisse bonum, in quantum bonum, in quo nulla apparet ratio mali, necessitatur, saltem quoad specificationem, ad amandam & desiderandam visionem beatificam. Unde Augustinus 13. de Trinit. cap. 8. dicit omnes naturali instinctu velle esse beatos.

Respondeo quòd quamvis nobis viatoribus, in visione beata nullum appareat malum positivè, in ea tamen apparet aliquod malum negativè; quia non cognoscitur pro hoc statu, in ea consistere omne bonum, quod sufficit ad hoc ut non appetatur necessariò quoad specificationem: sicut licet Deus sit de facto omne bonum, quia tamen pro hoc statu, id à nobis clarè non cognoscitur, non amatur necessariò, sed à quibusdam odio habetur. Et de facto carnales homines, ita suis voluptatibus additi sunt, ut si eis daretur eligendi licentia, in eis semper velent permanere, & propter ipsas visionem Dei contemnerent. Unde quando Augustinus ait, omnes naturali instinctu velle esse beatos, loquitur de beatitudine in cõmuni, quam omnes naturaliter desiderant, & nemo potest odio habere, non autem de beatitudine in particulari, quæ in Dei visione consistit, quamvis in eodem capite, à beatitudine in cõmuni, transeat postea ad beatitudinem in particulari.

DISPV-